

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.183/2022/6.

A felperes:

(felperes neve) ((lakcím))

A felperes képviselője:

(pártfogó ügyvéd neve) pártfogó ügyvéd (ügyvéd címe.)

Az alperes:

(alperes neve) (lakcím alperesi.)

Az alperes képviselője:

Dr. Pokker Zoltán ügyvéd ((ügyvéd címe 2..))

A per tárgya:

személyiségvédelmi igény érvényesítése

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Gyulai Törvényszék, 14.P.20.092/2020/71/I.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés száma:

felperes, 14.P.20.092/2020/72.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A felperes pártfogó ügyvédjének díját a felperes viseli.

A meg nem fizetett 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A tényállás

[1] A felperes 2008 tavaszán a gyermekével, (gyermek neve)ral beköltözött az édesanyja, (felperes édesanyja neve) tulajdonát képező ingatlanba (a továbbiakban: ingatlan). A későbbiekben együttlakásuk konfliktusokkal súlyosan terheltté vált: mindennaposak voltak a viták, és az alkalmanként tettelegességig fajuló veszekedések.

[2] A tulajdonos 2009. január 6-án reggel átment a tőle néhány háznyira lakó lányához és annak élettársához, az alpereshez a segítségüket kérve amiatt, hogy a felperes kiabált vele. Ekkor az alperes – élettársával és a tulajdonossal – átment az ingatlanba, ahol annak elhagyására szólította fel a felperest és a fiát, akik vitát követően távoztak az ingatlanból. Személyes holmijaikat néhány nappal később vették magukhoz.

[3] A felek és családtagjaik között évek óta folyamatosak a viták, veszekedések, köztük több per volt és van folyamatban az ország különböző bíróságai előtt:

[4] A Kecskeméti Törvényszéken a felperes fia a jelen perbelivel egyező ténybeli alapon indított pert az alperes és annak élettársa ellen (...) számon kártérítés iránt, személyhez fűződő joga megsértésére hivatkozva. Keresetét a bíróság 81. számú ítéletével elutasította. Az elsőfokú ítéletet a Szegedi Ítéltábla (...) számú ítéletével helybenhagyta. A jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelem alapján indult eljárásban a Kúria Pfv.(.....) számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

[5] A Kecskeméti Törvényszék (.....) számú perében jelen per felperesének fia e per alperesével szemben azért kezdeményezett eljárást, mert – állítása szerint – a Kecskeméti Törvényszék (.....) számú ügyében indokolatlanul bántó, sértő, valótlan állításokat tett. A bíróság 33. sorszámú ítéletével a keresetet elutasította, amit a Szegedi Ítéltábla (.....) számú ítéletével helybenhagyott.

A kereset és az alperes ellenkérelme

[6] A felperes keresetében kérte megállapítani, hogy az alperes 2009. január 6-án megsértette a magánlakáshoz fűződő személyiségi jogát azzal, hogy eltávolította az ingatlanból.

[7] Kereseti tényelődása szerint elszámolási vitája volt a testvérével, aminek az az előzménye, hogy bár egy közösen felvett kölcsön fedezetét biztosító ingatlant 2007-ben eladtak, mégsem sikerült megoldani a lakhatását, emiatt lakott 2009 elején az édesanyja ingatlanában. Állította, hogy 2009. január 5-én felhívta a testvérét, számoljon el vele, ezzel segítse elő a lakhatása megoldását, amire válaszul az alperes másnap reggel őt és gyermekét kizavarta az ingatlanból. Hivatkozása szerint az alperes erőszakos, megfélemlítő fellépése miatt, testi épségük védelmében hagyták el az ingatlant, nem önszántukból. Megjegyezte: az alperes megütötte őt és megfenyegette, hogy ha a bíróság előtt követeli az elszámolást, a fiának baja fog esni.

[8] Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 75. § (1) és (2) bekezdésére, 82. §-ára és 84. § (1) bekezdés a) pontjára alapította. Hivatkozott a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.174/2013/6. és Pf.I.20.227/2015/4. számú ítéleteiben foglaltakra.

[9] Kifejtette: a magánlakáshoz való jog a személyhez fűződő jogok egyike, amely nem a tulajdonjoghoz, hanem a tényleges birtoklási helyzethez tapad. Érvelése szerint minden olyan tény, amely személyiségi jogot sértő magatartásra utal – akár a tanúsításának időpontjában, akár attól eltérő időben – jogellenes, ezért személyiségvédelem tárgyát képezheti. Megjegyezte, hogy a személyiségvédelem objektív jogkövetkezményei iránti igény nem évül el. Utalt arra is, hogy a személyhez fűződő jog megsértése olyan intézkedés, illetőleg magatartás elmulasztásával is megvalósulhat, amelynek tanúsítása esetén a személyiségi jogsérelem nem következett volna be.

[10] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

[11] Hivatkozott a Kecskeméti Törvényszék előtt (...) számon folyt eljárásra, amelyben a bíróság meghallgatta tanúként a felperest, vallomása pedig az ítéleti tényállás részét képezte. Hangsúlyozta azt a tényt, hogy a felperes az ingatlan szívességi használója volt, nem annak tulajdonosa, akit korlátozás nélkül megillet a használat és a hasznosítás, valamint a hasznok szedésének joga. Az édesanya pedig tulajdonosként a szívességi lakáshasználatot bármikor megvonhatta. Kiemelte továbbá, hogy a tulajdonos tanúként elmonda a hivatkozott perben: maga kérte a lánya és a veje segítségét abban, hogy a felperes és a fia a lakását elhagyják, mert korábban bántalmazták őt, illetve elfogadhatatlan magatartást tanúsítottak vele szemben, a kérését viszont önként nem teljesítették. Utalt arra is, hogy a korábbi perekben a bíróságok nem állapították meg a jogsértő magatartását. Kérte értékelni, hogy a felperes édesanyjának kifejezett kérésére lépett be az ingatlanba és tolmácsolta a kívánságát, amely szerint a továbbiakban nem kívánja fenntartani a szívességi lakáshasználatot.

[12] Okfejtése szerint a magánlakás az emberi autonómia megvalósulásának tere, ezért az abba való jogtalan behatolással, az ingatlan elfoglalásával, a rendeltetésszerű használat jogtalan akadályozásával, vagy bármilyen más módon való megzavarásával lehet magánlakáshoz való jogot megsérteni. Ilyen magatartást azonban – véleménye szerint – nem tanúsított, mert a tulajdonos kérésére lépett az ingatlanba annak elősegítése érdekében, hogy a tulajdonjogból fakadó jogát gyakorolhassa, megvonhassa a szívességi lakáshasználatot a felperestől. Ilyen körülmények között a személyiségi jogsértést kizártnak tartotta.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[13] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[14] A jogvita elbírálására a régi Ptk. rendelkezéseit alkalmazta, idézve az irányadó jogszabályhelyeket.

[15] A felperes által nem vitatott tényelődés alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy az ingatlanok a felperes és fia a tulajdonos által biztosított szívességi lakáshasználói voltak, így jogviszonyukat a Ptk. 583. §-a szerint kell megítélni.

[16] A Kecskeméti Törvényszék (...) (X). számú jegyzőkönyvében rögzített, a tulajdonostól származó tanúvallomást felhasználva megállapította, hogy segítséget kért az alperestől és élettársától, amivel valójában azonnali hatállyal megvonta a szívességi lakáshasználatot a felperes és fia nem tolerálható, jogvédelmet nem érdemlő, durva, bántalmazó magatartása miatt. Rámutatott, hogy a szívességi lakáshasználat azonnali hatályú megvonása szükség- és jogszerű volt, amit alátámasztott a tulajdonos hivatkozott tanúvallomása is. Ebből arra következtetett, hogy a felperes és fia jogalap nélkül volt az ingatlan birtokában, ezért köteles volt az ingatlant elhagyni, figyelemmel a Ptk. 193. § (1) bekezdésére is. Analóg alkalmazhatónak találta a BH2001. 221. számú eseti döntésben foglaltakat.

[17] Úgy ítélte meg, hogy amikor az alperes belépett az ingatlanba, akkor a felperes és fia már nem voltak jogosultak annak használatára, ezért az alperes nem sérthette meg a felperes magánlakáshoz fűződő személyiségi jogát. Az, hogy az alperes felszólította a felperest és a fiát az ingatlan elhagyására, nem tekinthető olyan önkényes, észszerűtlen cselekedetnek, ami a személyiségi jogai sérelmével járna. Önkényes joggyakorlás hiányában jogsértés sem történt. Utalt a Kúria felperes gyermeke által indított perében született (.....) számú ítéletére, amelyben rámutatott, hogy nem történt jogellenesség a felperes által használt ingatlan 2009 januári elhagyása kapcsán.

[18] Megjegyezte, a tanúidézések sikertelensége és a ténybeli események időben távoli volta miatt, valamint a per indokolatlan elhúzódásának elkerülése érdekében mellőzte a tanúk ismételt meghallgatását.

A fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[19] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést annak a kereset szerinti megváltoztatása érdekében.

[20] Megsértett jogszabályhelyként a régi Ptk. 214. § (1) bekezdését, 216. § (1) bekezdését, 321. § (1) bekezdését és 585. § (4) bekezdését jelölte meg.

[21] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást részben tévesen állapította meg, az abból levont érdemi következtetése pedig nem helytálló.

[22] Kifogásolta az elsőfokú ítéletnek azt a megállapítását, amely szerint a tulajdonos a szívességi lakáshasználatot azzal vonta meg tőle, hogy testvérétől segítséget kért. Emiatt tévesnek tartotta azt a következtetést is, hogy amikor az alperes az ingatlanba belépett, a felperes lakáshasználati jogosultsággal már nem rendelkezett. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság nem volt figyelemmel arra a körülményre, hogy a tulajdonos nem közölt vele a lakáshasználat megvonására irányuló nyilatkozatot. Azt ugyanis nem lehet ráutaló magatartásként értékelni, hogy elhagyta a lakást. Úgy vélte, a közlés megvalósulásához szükséges, hogy arról a jognyilatkozat címzettje tudomást szerezzen. Lényegesnek tartotta: az elsőfokú bíróság nem állapította meg, hogy a segítségkérő magatartás a felperes jelenlétében történt, arról tudott. Hangsúlyozta, hogy kizárólag az alperes magatartása miatt költözött el az ingatlanból. A szívességi lakáshasználat ráutaló magatartással közölt azonnali hatályú felmondása viszont akkor joghatályos, ha azt a tulajdonos fejti ki a szívességi lakáshasználó felé. Mindezek következtében – álláspontja szerint – a lakáshasználat nem tekinthető megvontnak.

[23] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helyes indokai szerinti helybenhagyására irányult.

[24] Kiemelte, a felperes korábban már kezdeményezett azonos tényekre alapított pereket az alperessel szemben. Utalt a Szegedi Ítéltábla (.....)/3. számú ítéletére. Megjegyezte, hogy a felperes rosszhiszemű perlekedése miatt költségmentességben nem részesíthető.

Az ítéltábla döntésének indokai

[25] A fellebbezés alaptalan.

[26] Az elsőfokú bíróság a tényállást hiánytalanul, helyesen állapította meg és abból levont jogkövetkeztetése is helytálló. A fellebbezési hivatkozások kapcsán az ítéltábla az alábbiakra mutat rá:

[27] A régi Ptk. 75. § (1) bekezdése általános védelem alá helyezi a személyhez fűződő jogokat. Ilyen jogként nevesíti a magánlakáshoz fűződő jogot (rég. Ptk. 82. §), amit az állított jogsértés időpontjában hatályos Alkotmány 59. § (1) bekezdése alapjogként is védelem alá helyezett.

[28] A magánlakáshoz fűződő jog – ami az emberi méltósághoz való jog egyik eleme – védelmet biztosít minden olyan magatartással szemben, amely a magánszemélyt kialakított életvitelében, az annak helyszínéül szolgáló tartózkodási helyének használatában zavarja, abban akadályozza. A lakás ugyanis az az autonóm szféra, amelyben annak használója mástól nem zavartatva határozhatja meg életfeltételei kialakításának, gyakorlásának rendjét (hasonlóan: Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.20.309/2011/3., BDT2016. 3543.). A magánlakáshoz való jog egyaránt megilleti a tulajdonost és az adott ingatlant más jogcímén – akár szívésségi használóként – használó személyeket (hasonlóan: 1115/B/1995. AB határozat).

[29] Ha a személyiségvédelmi igény tényalapjaként megjelölt magatartás alkalmas lehet valamely személyhez fűződő jog megsértésére, erre irányuló ellenkérelem alapján vizsgálni kell, hogy fennáll-e valamilyen jogellenességet kizáró ok, mert személyhez fűződő jogot csak jogellenes magatartás sérthet. Ennek kapcsán lényeges, hogy a régi Ptk. védelmet állít fel a jogellenesség mellett a személyhez fűződő jogok bármilyen megsértése vagy korlátozása esetére, azonban a jogsértő bizonyíthatja, hogy a jog felhatalmazása alapján járt el.

[30] Ez a perbeli esetre vetítve azt jelenti, hogy ha az alperes jogosult volt a felperest az ingatlan használatában, életvitelszerű ott tartózkodásában megzavarni, azt megszüntetni, akkor személyiségi jogsértést nem követhetett el. Emiatt fontos az az alperesi védekezés, hogy joga volt az ingatlanba bemenni és a felperes szívésségi lakáshasználatának megszüntetése érdekében eljárni, ezzel ugyanis tartalmában arra hivatkozott, hogy a személyiségi jogsértés kizárt volt, mert az állított jogsértő magatartás tanúsítására a jog felhatalmazta.

[31] Ahogy azt az elsőfokú bíróság is helyesen megállapította, az ingatlan tulajdonosa – akitől a felperes az őt megillető szívésségi jellegű lakáshasználati jogát megszerezte – segítséget kért az alperestől. A segítségkérés konkrét tartalmára nincsenek peradatok. Tény azonban, hogy az ingatlanba az alperes a tulajdonossal együtt ment vissza, aki jelen volt akkor is, amikor az alperes felszólította a felperest és gyermekét az ingatlan elhagyására, azaz – tartalmilag – közölte a szívésségi lakáshasználat megvonását. Ez megállapítható a tulajdonosnak a Kecskeméti Törvényszék periratokhoz csatolt (...) / (X). számú jegyzőkönyvében rögzített tanúvallomásából [14. oldal (5)-(6) bekezdés].

[32] Mindebből levonható az a következtetés, hogy a tulajdonos – legalább ráutaló magatartással – megbízta az alperest a szívésségi lakáshasználat megszüntetésével [rég. Ptk. 474. § (1) bekezdés]. Ennek nem volt akadálya, hisz egyfelől megbízás a legkülönbözőbb tevékenységekre vonatkozhat; másfelől a megbízási szerződés nincs alakszerűséghez kötve, jelen esetben szóban és ráutaló magatartással is létrejöhetett, mert a szívésségi lakáshasználat megszüntetése sem alakszerűséghez kötött [rég. Ptk. 474. § (3) bekezdés]. Az, hogy a tulajdonos a szívésségi lakáshasználat alperes által közölt megszüntetésekor jelen volt és az ellen nem tiltakozott, alátámasztja a megbízási jogviszony létrejöttét. A megbízott alperes tehát jogosult volt a szívésségi lakáshasználat megvonását közölni a felperessel, a jogviszony megszüntetése érdekében eljárni. A nyilatkozattételi jog nem volt személyhez kötött: a tulajdonos megbízottjának erre irányuló jognyilatkozata is joghatályos, mert a szívésségi lakáshasználat megszűnésére irányadó rég. Ptk. 585. § (1) bekezdés b) pontja nem tartalmaz ezzel kapcsolatos megszorítást (Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.21.840/1997., megjelent: BH1999. 456.).

[33] Az alperes tulajdonos megbízása alapján való, ezáltal jogszerű eljárása – azon túl, hogy a felperes szívésségi lakáshasználatát megszüntette – azzal a következménnyel is járt, hogy a

magánlakáshoz való jog mint személyhez fűződő jog megsértését kizárta, következésképpen annak a régi Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja szerinti szankciója alkalmazásának sincs helye.

[34] A kifejtettekre tekintettel az elsőfokú ítélet nem sérti a fellebbezésben megjelölt jogszabályhelyeket. Miután az elsőfokú bíróság helytállóan utasította el a felperes személyhez fűződő jog megsértésének megállapítására irányuló keresetét, ítéletét az ítéltábla a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp) 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[35] A pernyertes alperes a másodfokú eljárásban perköltségigényt nem érvényesített, költséget nem számított fel, ezért az ítéltábla az arról való rendelkezést a Pp. 82. § (3) bekezdésének alkalmazásával mellőzte.

[36] A felperes pártfogó ügyvédje díjának viseléséről az ítéltábla a Pp. 101. § (3) bekezdése alapján rendelkezett.

[37] A felperes személyes költségmentessége folytán az előzetesen meg nem fizetett, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 39. § (3) bekezdés c) pontja és 46. § (1) bekezdése alapján számított fellebbezési eljárási illeték az állam terhén [Pp. 95. § (1) bekezdés c) pont, 102. § (6) bekezdés].

[38] A fellebbezési jog kizártságáról szóló tájékoztatás a Pp. 364. § (2) bekezdésén alapul.

Szeged, 2022. december 21.

Dr. Kiss Gabriella sk.
a tanács elnöke,
előadó bíró

Dr. Tolna András sk.
táblabíró

Dr. Jobbágy Ildikó sk.
táblabíró